

DE SOC IN CHRONOLOGIE, door BOB MEERSTADT bewerkt door ANDRÉ BAL en COOS WENTHOLT

Deze brochure heeft tot doel om u te informeren over de geschiedenis van de SOC over een periode van meer dan 35 jaar. Daarnaast willen wij met u delen dat de SOC in de loop van de tijd continue bezig is geweest om te veranderen om zo effectiever en meer betrokken met de samenleving vorm te geven aan haar doel en kerntaak: adviseren van het gemeentebestuur over alle zaken die senioren raken. Een overzicht van high-lights van adviezen aan het gemeentebestuur hoort daarbij.

1. HET BEGIN 1975 TOT 2000

Een organisatie als de SOC heeft natuurlijk een voorgeschiedenis. In de jaren zeventig van de vorige eeuw, de jaren van de maatschappelijke democratisering, kwam de roep om meer samenhang in het voorzieningenaanbod voor ouderen. Er kwam meer aandacht voor de specifieke noden van ouderen maar ook de vraag naar medezeggenschap (ouderenbonden) nam toe.

Door de toegenomen welvaart en kwam er vanuit het Rijk subsidie beschikbaar om stedelijk, vorm te geven aan (gecoördineerd) ouderenwerk. Het Ministerie betaalde 90% en de gemeente 10% van de subsidie.

In 1975 werd in Den Haag de stichting Voorzieningen Voor Ouderen (VVO) in het leven geroepen. Deze stichting had tot doel en taak om voorzieningen in de wijken te coördineren. Verder had deze stichting tot taak om daar waar sprake was van noden onder individuele ouderen deze te lenigen.

Er werden Ouderenconsulenten aangetrokken die deze brede en lastig te realiseren doelen en taken vorm trachten te geven.

Dit gebeurde ondermeer door het oprichten van wijkouderengroepen en het houden van spreekuren. Deze wijkouderengroepen werden gesteund door die ouderenconsulenten. Zij waren de ogen en de oren in de wijk.

In deze wijkouderengroepen zaten naast actieve ouderen (vaak namens ouderenbonden en kerken voorgedragen) ook uitvoerende medewerkers van zorgorganisaties zoals thuiszorg, verzorgingshuizen, maatschappelijkwerk en het wijkopbouwwerk.

Vanuit deze wijkouderengroepen werden veel initiatievenontwikkeld die door de ouderen werden gewaardeerd. Zoals wijkbusjes, maaltijdprojecten, gespreksgroepen, telefooncirkels, burenhulp, e.d.

Begin jaren tachtig wilde de gemeente graag van VVO af. Redenen te duur te weinig oog was voor de individuele nood van de ouderen.

Ook van de doelstelling van de gemeente om op stedelijk niveau meer samenhang te brengen in het voorzieningenaanbod kwam weinig terecht. Het zeer divers gefinancierde systeem van zorg- en welzijnspartijen, de verzuiling en verkokering zowel stedelijk als in de wijken waren er debet aan dat echte samenhang uitbleef.

De grote spelers: de verpleeghuizen, de thuiszorg, verzorgingshuizen en de Indicatiecommissie voor de verzorgingshuizen lieten zich eenvoudigweg niet coördineren. Met de kennis van nu noemen we dat domeinverdediging maar ook vaak het terechte verweer dat mag niet van onze financier.

Opheffen van de stichting VVO zou te duur zijn, daarom koos de gemeente voor reorganisatie van de stichting. Een keer werd dat getracht te doen met de nota 'Oud en Welzijn'. Dit leidde tot veel verzet in de vorm van acties van wijkouderengroepen in de wijk en later stedelijk. Een stedelijke actiegroep (Behoud VVO) werd naderhand omgevormd tot een meer beleidsmatige SHOW; Stedelijk Haags Overleg Wijkouderengroepen.

De tweede poging om VVO "af te schaffen" of "in te perken" was de oprichting van SOWOG. Opgezet als een werkgroep door de gemeente met als doelstelling bundeling van de ondersteuningstaken en vormgeven van gecoördineerd ouderenwerk (VVO). Daarnaast werd de SOWOG aangevuld met het Bemiddelingsbureau verzorgingshuizen.

Twee nieuwe aspecten waren de zorgcoördinatie en de inspraak van ouderen. Voor de Zorgcoördinatie werd binnen de SOWOG een aparte afdeling in het leven geroepen.

Over de inspraak van ouderen was er veel gedoe. Zo waren er verschillende spelers belangenbehartigers. Stedelijk het SHOW en COSBO (samenwerkende bejaarden bonden) en in de wijken de diverse wijkouderengroepen en ouderenbonden (ANBO, PCOB, KBO, Hindoe-ouderenbond). Maar een echt klankbord op het stedelijk niveau ontbrak.

Op 25 maart 1986 werd in de gemeenteraad het besluit genomen dat SOWOG de fusiekoepel zou worden en dat er een nieuwe Stedelijke Ouderen Commissie zou worden ingesteld. Een en ander ging echt van start op 1 september 1986 toen het kantoor in de Torenstraat 172 werd betrokken.

SOWOG was een verzamelpaats voor overlegkaders (RWG: gehandicapten; VHJ: jeugdhulpverlening; OVB: onderwijsvoorrangsbeleid; VBK: kinderopvang, SSSF: stichting samenwerkende sociale fondsen, GDO: Groepswonen voor ouderen).

Na de samenstelling van de SOC werd snel gewerkt aan een sterk inhoudelijke SOC. De SOC kreeg in de beginjaren een belangrijke status door snel en onderbouwd reactie te geven op voorgenomen stedelijk beleid. De vormgeving van de SOC was in handen van de eerste SOC-voorzitter (Jan Goossen) en de eerste SOC-Secretaris (Paul Planjer).

DE JAREN 90

De positie van de SOC was die van een Seniorenraad voor de hele stad.

Voor haar werk kreeg de SOC ondersteuning van het management van de SOWOG.

De taken richting SOC op inhoudelijk terrein waren binnen de SOWOG als volgt verdeeld:

- commissies en ouderenconsulenten
- ambtenarij
- politieke partijen.

De Stedelijke Ouderencommissie overlegde in deze beginjaren heel regelmatig met de wethouder en sprak ook met raadsleden.

In februari 1990 besloot de gemeenteraad tot verdere verzelfstandiging van de SOC.

De Vereniging Stedelijke Ouderencommissie 's-Gravenhage werd toen opgericht. Een orgaan dat gevraagd en ongevraagd adviezen geeft aan het gemeentebestuur over alle zaken die ouderen raken.

Op 10 maart 1992 is er een convenant gesloten tussen Stedelijke Ouderencommissie (SOC) en de gemeente Den Haag. In dit convenant zijn nadere afspraken gemaakt betreffende overleg tussen de gemeente en de SOC.

In de periode 1992 tot 1996 is veel goed werk is gedaan door Jan Goosen, de eerste voorzitter van de SOC.

Echter er was in die tijd ook nogal wat kritiek op de SOC. De achterban van de SOC bestond uit meer vrouwen dan mannen. Echter de bestuurlijke betrokkenheid van vrouwen was in die tijd zeer gering. Tijdens de jubileumviering (1995 het eerste lustrum), werd de kritiek manifest en het bestuur heeft daar uiteindelijk conclusies aan verbonden en is men op zoek gegaan naar meer vrouwen in het bestuur.

Nieuw voor de door mannen gedomineerde SOC was dat een vrouw aan de touwtjes ging trekken. Na een periode van enkele voorzitters die korte tijd actief zijn geweest (waaronder Rudolf Feber), heeft Ali Pronk voor een periode van 7 jaar het voorzitterschap van de SOC op zich genomen. Die periode kenmerkte zich vooral door meer contact met ouderen. In de Christus Triomfatorkerk werden periodiek grote bijeenkomsten georganiseerd voor de achterban van de SOC en voor genodigden. Talloze thema's werden aan de orde gesteld. Zoals wonen, veiligheid, inkomen, zorg, vrijwilligerswerk, openbaarvervoer, e.d.

2. DE ROEP OM VERANDERING. DE 21^e EEUW

In 2005 is het convenant uit 1992 gewijzigd. De rol van de wethouder veranderde in Coördinerend wethouder Ouderenbeleid. Dit aangepaste convenant was het antwoord op de behoefte de communicatie over en weer tussen SOC en gemeente te verbeteren. De afspraken zijn toen ook meer aangepast aan het ingevoerde dualisme¹ binnen de gemeente.

De te onderscheiden verantwoordelijkheden van SOC en gemeente zijn meer benadrukt en de SOC werd financieel afdoende gefaciliteerd om haar adviestaak te kunnen vervullen.

Vanaf het begin van deze eeuw spreekt het bestuur van SOC elk kwartaal met de coördinerend wethouder. Daarnaast is afgesproken dat de SOC 3x per jaar een zogenaamd SOC-debat organiseert. Veelal Vaak heeft dit debat tot een advies aan de gemeente geleid.

Ali Pronk is in 2002 opgevolgd door Rob Guicherit die in 2012 de voorzittershamer heeft overgedragen aan mevrouw Donny Brandon.

2008: In de gemeentelijke nota 'Oud en Wijs genoeg' uit 2008 werd naar voren gebracht dat de SOC op zoek zou gaan naar een andere structuur. Een structuur waarin de SOC minder reactief is en meer eigen initiatieven kan nemen. Veel meer een organisatie van, voor en door senioren. Een organisatie die veel meer dialoog en debat stimuleert en ook nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en trends signaleert. Een SOC die aanzetten geeft tot vernieuwing en verrijking van het seniorenbeleid.

Dit heeft ertoe geleid dat de SOC toen de website heeft aangepast en actief op zoek is gegaan naar nieuwe groepen oudere Hagenaars. Zo heeft de SOC actief bijgedragen aan de oprichting van een stichting voor islamitische ouderen.

Ook is de SOC één van de initiatiefnemers oren geweest van de Stedelijke Alliantie Cultuursensitiviteit. Een nieuwe Haagse organisatie waarin met en door welzijns- en zorgorganisaties wordt gewerkt aan zorg- en dienstverlening die veel meer rekening houdt met de culturele diversiteit van de Haagse bevolking.

¹ Dualisme is de scheiding binnen het stadsbestuur in een uitvoerende macht (college van B. en W.) en controlerende en beleidsbepalende macht (gemeenteraad).

2011: Met de gemeentelijke nota Oud is in!, is in 2011 is wederom aandacht geweest voor beleidsparticipatie en is de SOC zich gaan inzetten voor meer dialoog met de senioren en meer wijkgericht werken.

Debatten vonden plaats op verschillende plekken in de stad. De interactiviteit werd deels bereikt met het ouderenplatform. Maar een aanwezige stevige organisatie in de stad waar je niet om heen kan is het niet geworden.

2012: Sinds 2012 is de SOC ook betrokken bij het ouderenplatform, elk kwartaal worden 500 ouderen telefonisch of via de mail benaderd met vragen over allerlei thema's en actuele problemen die spelen in de stad.

Die rapportages van het platform vormen vaak de opstap naar een SOC- debat en een advies. Sinds 2014 is het platform onderdeel van de SOC.

2015: De aandacht vanuit de gemeente om de SOC weer te willen hervormen kwam in de twee ouderennota's die vanaf 2015 tot heden zijn verschenen niet meer aan de orde. Dat is ook te danken omdat aan de SOC zelf, die de handschoen heeft opgepakt om zich opnieuw uit te vinden en te gaan werken aan SOC 2.0

2016: In 2016 is Gert van Capelleveen aangetreden hij is tot op heden voorzitter van de SOC. Hij heeft zich vooral sterk gemaakt om de SOC te hervormen in een organisatie die proactief is met als kerntaken adviseren van de gemeente, signaleren en verbinden

2019

HERVORMINGEN WAAR DE SOC ZICH VANAF 2020 STERK VOOR MAAKT

Wat wil de SOC op de kerntaken de komende periode bereiken:

ADVISEREN

Het adviseren (gevraagd en ongevraagd) van de gemeente met als doel beleidsbeïnvloeding in zo vroeg mogelijk stadium.

De SOC wil een serieuze gesprekspartner worden van de gemeente op het gebied van de beleidsuitvoering.

De SOC wil Actieve leden werven met goede input.

De SOC wil Prioriteit geven aan de thema's Wonen, zorg en participatie.

SIGNALEREN

Signaleren: stevige onderbouwing zoeken voor de ongevraagde adviezen en onderbouwing van gevraagde adviezen

-De SOC wil projecten uitbreiden/implementeren om meer in gesprek te gaan met bewoners.

-De SOC wil achterban activeren en verbreden (meer migrantenvertegenwoordigers) om zo een betere vertegenwoordiging van de Haagse seniorenbevolking.

-De SOC wil netwerken en meer de ogen en oren in de wijk en in de stad zijn.

-De SOC wil verder met het jaarlijkse Ouderenpanel² waarmee door het enquêteren van senioren een schat aan meningen en opinies wordt verzameld over tal van onderwerpen. Zorg, veiligheid, wonen etc.

De SOC en zoekt ook steeds naar betere instrumenten om meer contact te krijgen met de wijkbewoners en heeft daar ook een advies aan de gemeente over uitgebracht.

De SOC wil meer Netwerkknooppunt worden tussen mensen en organisaties.

² Het Ouderenpanel is een groep ouderen die jaarlijks diverse vragen krijgen voorgelegd. De uitkomst vormt de input van adviezen.

De SOC wil meer van incidenteel adviezen naar structureel beleid van uitvoerende seniorenorganisatie en de gemeente.

VERBINDEN

De SOC wil andere partijen maar ook de gemeente verlokken om de signalen op te pakken en om te zetten in acties. Meer een Netwerkknooppunt tussen mensen en organisaties. Maar ook in de advisering kan meer nadrukkelijk worden gewezen op noodzaak van verbinding.

ALLES OVERZIEND

Nu we zo terugkijken op de afgelopen jaren dan kunnen we zonder ons erg veel op de borst te kloppen toch een paar zaken noemen die met goed gevolg zijn aangepakt. Zicht- en voelbaar voor wijkbewoners. We noemen het bevorderen van veel bankjes in de stad, het aanpakken van de vele struikelpunten en het verbod van scooters en later fietsers in de grote marktstraat waardoor het vooral voor senioren daar veiliger is geworden. Ook het in uitvoering nemen van de eerste schouw in Loosduinen en de bijdrage aan de ontwikkeling van de digitale informatieverstrekking over alle aspecten van het zelfstandig en beschermd wonen, dient niet onvermeld te blijven.

De SOC is niet de door het bestuur beoogde ideale proactieve organisatie. Of dat er ooit van komt is een vraag. Zeker is dat de actieve senioren in en rond de SOC zich willen inzetten voor een actieve SOC, die problemen van senioren signaleert en daar waar mogelijk suggesties voor oplossingen aandraagt en acties daartoe in gang zet. Recente voorbeelden daarvan zijn de acties: meer bankjes in de stad de aanpak van struikelpunten, het ouderenpanel, de wijkschouw, het woonadvies en het recentelijk uitgebrachte manifest aan de politiek.

Ook de samenwerking met de stadsdeeldirecties, de welzijnsorganisaties en zorgpartijen via het platform Gezond Gelukkig Den Haag zijn goede voorbeelden van de vernieuwde SOC.

Het SOC-bestuur is uitgebreid en er wordt meer projectmatig gewerkt. Dat is een goede ontwikkeling maar zoals vaak in organisaties blijft zoeken naar balans. Het bestuur moet niet te ver voor de muziek uitlopen, activiteiten en beleid moeten wel goedgekeurd en gedragen worden door de leden van de SOC. Alleen in balans zijnde komen we verder.

3. HIGH-LIGHTS VAN ADVIEZEN EN SUGGESTIES VAN DE SOC

De SOC heeft bij de gemeente diverse aandachtspunten/adviezen voor het seniorenbeleid neergelegd:

- eenzaamheidsbestrijding;
- ouderen mishandeling;
- de verslavingsproblematiek onder ouderen;
- maatschappelijke participatie van ouderen;
- gezondheidsvoorzieningen zoals bewegen, sportbeoefening en voorlichting;
- verbetering van de woonsituatie en aandacht voor groepswonen;
- verbetering van de gemeentelijke informatievoorziening;
ook op het gebied van mogelijkheden om gebruik te kunnen maken van gemeentelijke voorzieningen;
- verbetering van zorg aan huis (inclusief de WMO/AWBZ problematiek);
- mobiliteit van ouderen en gehandicapten;
- problemen van het openbaar vervoer;
- arbeidsparticipatie van ouderen;
- Den Haag: "Veilige Stad";

- Sociaal economische positie van kwetsbare ouderen;
- Meer betrokkenheid van migranten bij het werk en in het bestuur van de SOC;
- Interculturalisatie (pleidooi voor cultuur sensitieve zorg);
- Openbaar vervoer en invoering van de OV-chipkaart;
- Reactie en advies over het actieprogramma Den Haag Seniorvriendelijke stad 2020-2022;
- Advies over seniorvriendelijke plaatsen van Oracs, locaties van stadsbankjes, - advies over de toegankelijkheid en veiligheid Van voetgangers in de Grote Marktstraat;
- Advies over ouderenhuisvesting;
- Advies en aanbevelingen over de aanpak van wijkschouwen;
- Manifest aan de politiek over zaken die de aandacht vragen.